

10. táblázat: Öregedési index, 2001–2011

Megye	Öregedési index		
	2001	2011	változás
Koprovničko-križevačka	97,4	112,9	15,5
Bjelovarsko-bilogorska	100,9	119,4	18,5
Virovitičko-podravska	88,8	107,8	19,0
Požeško-slavonska	74,5	106,5	32,0
Osječko-baranjska	84,1	110,1	26,0
Vukovarsko-srijemska	75,1	100,8	25,7

Forrás: Népszámlálási adatok alapján.

A Horvátország éléskamrájaként is tekintett megyében a mezőgazdaság komparatív előnnyel rendelkezik. A mezőgazdasági területek 51%-át teszik ki a megye teljes területének, míg 24% az erdők aránya. Ezek az adottságok kiemelik az élelmiszeripar fejlődési lehetőségeit, de más iparágak, mint pl. a vegyipar, a gépgyártás, a papíripar és a ffeldolgozás is említést érdemel.

A foglalkoztatási mutatók a magyarországi értékekhez hasonlóan, nem kedvezőek (Forrás: HZZ PS Osijek).

7.3. Szakképzés, oktatás

7.3.1. Baranya, Dél-Dunántúl

A térségben elsősorban Baranya megye potenciális adottságai figyelemre méltóak. A megye szakközépiskolái széles képzési kínálattal próbálják kiszolgálni a gazdaság igényeit. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy sem a szakmastruktúrában, sem pedig a képzettségi szint tekintetében nem megfelelő a kibocsátás. A szakképzési infrastruktúra ugyanakkor jó alapokat biztosít a célirányos fejlesztésekhez.

Ennek a folyamatnak a különböző szintjein (alapfok, középfok, felsőoktatás, felnőttképzés) persze eltérő mértékben lehet helyben beavatkozni, s ezek a helyi beavatkozások más-más jellegűek. Az általános iskolai képzésben elsősorban a pályaválasztási tanácsadás rendszerének korszerű átalakításával lehet feladatot vállalni. A felsőoktatásban olyan együttműködési modelleket célszerű kialakítani, amelyben a megye gazdaságának igényeit fontos információként értelmezik, hiszen az érdekek középtávon is közösek, kölcsönösek.

A fotovoltaikus rendszerek működtetéséhez szükséges szakképzési háttér kialakítása nagymértékben támaszkodhat a meglévő intézményrendszerre, de érdemi fejlesztésekre van szükség. A legjobb adottságokkal, kompetenciákkal és felszereltséggel a pécsi székhelyű Zipernowsky Károly Műszaki Szakközépiskola rendelkezik, de a legtöbb műszaki orientációjú szakközépiskolában lehet fejlesztéseket eszköz-

zolni. Nem hagyható figyelmen kívül a Paksi Energetikai Szakközépiskola annak ellenére, hogy nem a szűkebb régióban helyezkedik el, de képzési kínálata miatt képes kiszolgálni a munkaerő-piaci igények egy részét.

A térség képzési, mindenekelőtt szakképzési helyzetét (jelenét és közelmúltját is) a szakképző intézmények (néhány kivételtől eltekintve) szűk lobbierdekei határozzák meg, a személyi állomány és a tárgyi eszköz-állomány egy részének fejlesztése is partikuláris érdekek mentén szerveződött. A szakképzési feladatok előbbutóbb kamarai kézbe kerülnek. Ez a folyamat jó irány, nagyon nagy szükség van arra, hogy kompetens, a gazdaság igényeit jól ismerő szervezetnél szülessenek a döntések és történjen meg a koordináció. A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamaránál ehhez a szükséges kompetencia rendelkezésre áll, hasonlóan jók a feltételek a Somogyi Kereskedelmi és Iparkamarában, biztató az is, hogy a régió kamarái között olajozottak a szakképzés területén szervezett együttműködések.

A képzési kínálat iskolák és ágazatok szerinti bontásban az alábbiakban összegezhető, zárójelben a fontosabbnak ítélt oktatott szakmákkal.

Gépészet

- Simonyi Károly Szakközépiskola és Szakiskola (energiahasznosító berendezés szerelője, szerkezetlakatos, gázfogyasztóberendezés- és csőhálózat-szerelő),
- Zipernowsky Károly Műszaki Szakközépiskola (gépgyártástechnológiai technikus),
- Kökönyösi Oktatási Központ Szakközépiskola, Nagy László Szakközépiskola (szerkezetlakatos),
- BMÖ Radnóti Miklós Szakközép- és Szakiskolája,
- Dél-Zselic Zrínyi Miklós Gimnázium, Szakközépiskola (szerkezetlakatos),
- 500. Sz. Angster József Szakképző Iskola (géplakatos).

Elektronika

- 500. Sz. Angster József Szakképző Iskola (villanyszerelő),
- Simonyi Károly Szakközépiskola és Szakiskola (elektronikai műszerész, technikus),
- Zipernowsky Károly Műszaki Szakközépiskola (elektronikai technikus).

Környezetvédelem-vízgazdálkodás

- Pollack Mihály Műszaki Szakközépiskola (környezetvédelmi technikus, térinformatikai technikus).

Ezek mellett közigazdasági, vendéglátó-ipari, építészeti és egyéb szolgáltatói szakmák számára is elérhetőek képzések.

A felsőfokú képzések Pécssett és kisebb részben Kaposváron, valamint Nagykanizsán jelentenek kapcsolódást a projekthez. A régión némileg kívül esik, de környezetmérnöki és speciális építészeti képzései miatt a bajai Eötvös József Főiskola

is részét képezheti a képzési kínálatnak. Hozzá kell azonban tenni, hogy a műszaki felsőoktatásnak jelentős átalakulásra, megújulásra van szüksége ahhoz, hogy a térség gazdaságának igényeihez igazodni tudjon.

7.3.2. Szakképzési kínálat a szlavóniai megyékben

A legjelentősebb háttérrel a fejlesztésekhez az eszéki egyetem adja, amelynek 11 kara közül elsősorban a villamosmérnöki karra érdemes koncentrálni. Bár az egyetem bródi gépészmérnöki kara is érdemi kínálatot tudja támogatni a fotovoltai rendszerek térségben való megtelepedését.

A térség számos szakképző iskolája rendelkezik a projekthez kapcsolódó profillal, ezek az alábbiak:

- Eszéki Elektrotechnikai Szakközépiskola,
- Eszéki Gépipari Szakközépiskola,
- Eszéki Természettudományi Gimnázium és Műszaki Szakközépiskola,
- Eszéki Építőipari és Geodéziai Szakközépiskola.

A megyében Đurđenovac, Našice, Donji Mihojlac, Valpovo, Đakovo, Beli Manastir iskoláiban is folynak szakképzések.

7.4. Társadalmi környezet – a helyi társadalom és fő aktorainak szerepe¹⁷

A REGPHOSYS projekt keretében empirikus kutatást végeztünk, interjúkat készítettünk olyan települések vezetőivel, illetve cégvezetőkkel, amelyek megújuló energiát használnak. Megpróbáltuk feltárni azokat a motivációkat, amelyek a megújuló energia használatának irányába billentették a döntést.

A kutatás során készített interjúk a települési vezetők alapvető szerepét támasztják alá. Mind Bóly, mind Véménd, mind pedig Orfű polgármestere az önkormányzati megújuló energetikai beruházások meghatározó szereplője volt, képviselő-testületükkel el tudták fogadtatni az új irányt. Az is elmondható azonban, hogy a döntéseket a gazdasági racionalitás vezérelte, a környezetvédelmi megfontolás a döntésekben nem, vagy csak alig jelent meg. A későbbiekben a környezetvédelmi szempontot, mint marketingeszközt alkalmazták. Véleményünk szerint ez nem elítélendő, hiszen a gazdasági racionalitás mellett a környezetvédelem propagálása spin-off hatásként való megjelenésének oktató, nevelő funkciója kihasználható. Sellye polgármesterét a projekt szervezte workshopon a motivációkról kérdeztük. A Sellyére telepített naperómű „befogadásával” kapcsolatban azt mondta, hogy a megújuló energia hasznosítását alapvető fontosságúnak tartotta a képviselő-testület is, pozitívumként emelte ki az ipari terület hasznosítását. Kiemelte, hogy az építkezésbe számos helyi vállalkozót sikerült bevonnia a beruházónak, és bár mo-

¹⁷ Varjú 2013c alapján.